

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 32 (2111) 1998 m. rugpjūčio mėn 18 d.

Eina 43-čius metus

Melbourne

TIKRASIS VYNMEDIS

*Kietas medis, lenk viršūnę
Pumpurais minkštai žydėk!
Skaisių Suvėrejo kūną
Švelniai lapais glamonėk...*

Praeini pro medį ir net ne nepagalvoji, koks čia Dievo sumanytas ir mums paliktas stebuklas! Tikras chemijos fabrikas, kuris šaknimis siurbia iš podirvio drėgmę ir šitai iš vandens, iš saulės per lapus gaminasi sau maistą. Žievė tarsi vandentiekis ji persiunčia į šakas, į lapus. O kokia lajos, lapų, kamienų, šakų įvairovė! Tiesiog nuostabi gražna pasižymi kiekvienas augalas. O tuo labiau vynmedis, tas iš šv. Žemės, iš Senojo ir Naujojo Testamento atkeliavęs po visą pasaulį gyvybingo skysčio, žmonijos linksmintojo įvaizdis ir kartu... Slaptingoje Atpirkimo misijoje tebedalyvaujant vaisius – VYNAS. Jis simbolizuoja Krsitau Kraują! O medis, ypač vynmedis – KRYŽIŲ, apie kurį taip skausmingai ir kartu poetiškai mini gavėnios giesmė:

*Kryžiau šventas, visų medžių,
Tu tik vienas pažiba, neišželdins
grios brandžios
Kito tokio niekada!
Saldus medis, vyns saldžios, keliamo
saldi našta!*

TIKRASIS VYNMEDIS! Ką jis byloja krikščioniui? Kodėl Kristus, tada atsiveikindamas su apaštalais Vakarienybėje, pasakė: "Aš esu tikrasis vynmedis, o mano Tėvas – vynininkas" (Jn 15, 1). Vynmedis ir jo šakelės simbolizuoja malonės gyvenimo slėpinius, kuriuos rankoje turi Švč. Trejybė. Kokia nuostabi paslaptis! Kaip paprastai, bet lakiai, subtiliai jausta į medžio vaizdą! KRISTUS – VYNMEDIS! Jis gaivina ištroškusį, nuo darbų, rūpesčių pavargusį žmogų. Jis duoda pavėsį, kurio ūksmėje nuilsės keleivis slepiasi nuo kepinančios saulės. Jis puošia apylinkę, dabina sodybas, iš jo šakelių ir lapų pinami vainikai. Jis duoda vaisių, kuris, kunigo rankose pabuvenus ant altoriaus ir ištarus slėpiningus konsekracijos žodžius, virsta tikru Kristaus Krauju! Kokia mįslė! Kokia nuostabi metamorfozė! SŪNUS – VYNMEDIS! TĖVAS – VYNININKAS! Jiedu su šv. Dvasia iš tikrųjų sudaro pačią didingiausią paslaptį, kuri težinoma tik šios šventos Trijulės. Jos mįslės neatspėsi visi didingiausi žmonijos protai per amžių amžius. AŠ ESU TIKRASIS VYNMEDIS! Išties ligi mūsų dienų buvo daug netikrų medžių. Jie kiekį apsimetė esą vynmedžiais, bet iš tikrųjų buvo nuodingieji, neteisingomis

Kun. K.J. AMBRASAS, S.J.

teorijomis, klaidinga pasaulėžiūra apkartinę ir sužaloję milijonams žmonių sąžines, nuvedę šunkeliais, pražudę jų sielas. TIKRASIS VYNMEDIS! Iš Jo medžio vaisių niekad netekės nuodai. Jis maitino ir tebegirdo milijardus, jei tik prie jo pasilenkia nuo kasdienos ištroškęs, nuo techninės sėkmės, mokslų laimėjimų ir savo tuštumo apsvaigęs, visokių netikrų, apnuodytų blogiu dvasinių gėrimų prisiragavęs ir kartu nepaprastai pavargęs XX a. pabaigos žmogus.

Jis dažniausiai nenori stabtelėti, pamąstyti, suvokti, kas iš tikrųjų yra mūsų laiko visų idėjų, ieškojimų centras, dvejonėse paspirtis, visų kelių svarbiausias ir iš visų keblių padėčių tikriausioji IŠEITIS. Kuris iš daugybės jo kelyje pasitaikančių medžių TIKRASIS.

Tad imu ir stabteliu prie TIKROJO VYNMEDŽIO. Vien pavasarį iš klevo ar beržo sruvena saldūs syvai ar teka apysaldė sula. Iš šio TIKROJO vynmedžio NUOLATOS tekėjo, šiandien teka ir nesiliaus tekėjusi per amžių amžius gaivinti malonės,

Laimė būti viduje

Kun. dr. Karl SCHULER

"Būti išgelbėtam" biblinėje kalboje reiškia "patekti į dangų". Priešingai savo prasme posakiui būtų: "nebūti išgelbėtam" arba "netekti dangaus". Tačiau tai visiškai nėra tas pats kaip "patekti į pragarą". Šiandieniniame Evangelijos skaitinyje operuojama priešprieša – "būti lauke" ir "būti viduje". Reikia iš visų jėgų stengtis "patekti į vidų" net ir tuomet, kai durys užrakintos ir kai "daugelis bandys įeiti, bet neįstengs". Tuo pačiu įvaizdžiu baigiasi ir Jėzaus kalno pamokslas: "Įeikite pro ankštus vartus ..., nes ankšti vartai ir siauras kelias į gyvenimą! Tik nedaugelis jį atranda". (Mt 7, 13 ir t.).

Laimė būti viduje aprašoma kaip "sėdėjimas už stalo Dievo karalystėje". Akivaizdu, kad draugija didelė: ten bus žmonių iš seniai į praeitį nuėjusių laikų: "Abraomas, Izaokas, Jokūbas ir visi pranašai" ir žmonės, kurie dar tik "ateis iš rytų ir vakarų, iš šiaurės ir pietų".

Laimė būti viduje, laimė priklausyti tai draugijai dar labiau išryškėja, kai tikrai išsamiai aprašoma nelaimė tų, kurie liko lauke. Jiems neliko vilties patekti į vidų, nes durys užrakintos, o namų šeimininkas net du kartus pareiškia: "aš nežinau, iš kur jūs" šalin nuo manęs!" Nepadedą nei beldimas, nei prašymas – "Viešpatie, atidaryk mums!", nei pagaliau "verksmas ir dantų griežimas".

O vis dėlto nereikėtų pernelyg skubotai šiuo atveju griebtis žodžio "pragaras". Šioje perikopėje nekalbama apie pragaro kančias. Tačiau likti lauke, būti atskirtam nuo kitų, kurie vaišinasi viduje, - ar tai ne pakankamai didelė nelaimė? Be abejonės, iš Evangelijos negalima išbraukti žodžių apie "amžinąją kančią" ar net vietą, "kur jų kirminas nemiršta ir

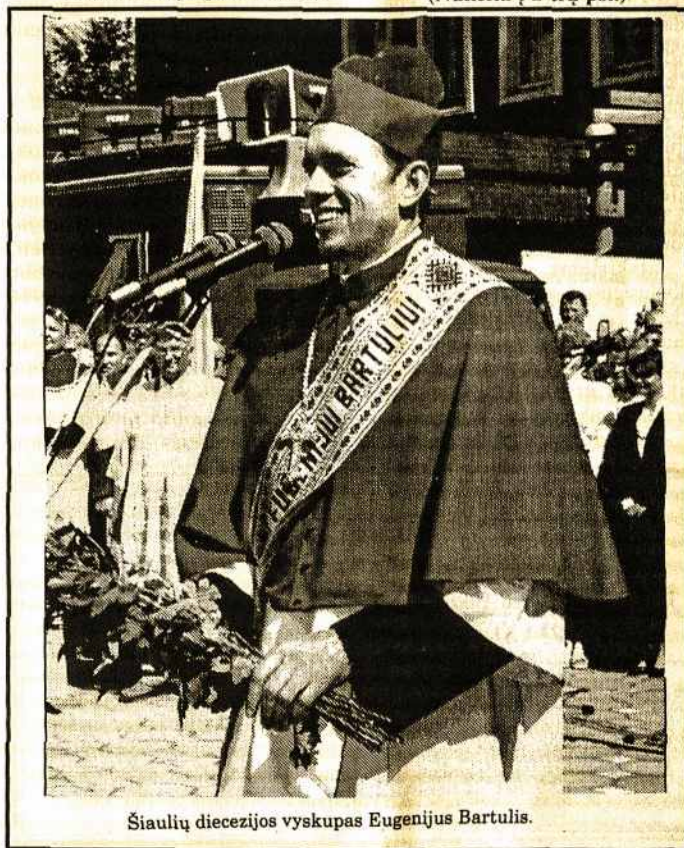
gailestingumo, išsigelbėjimo srovė. Iš jos gali sėmėti ne gurkšniais, ne lašeliais, ne gramais. Tai – veržli, plati ir visa apimanti pavasario upė, niekados neišsenkanti galinga srovė, kurios stebuklingos jėgos pakaks, nemažtančios malonės nepritrūks visiems milijardams, kurie tik gyvena žemėje. Nepritrūks to gaivinančio balzamo, kuris gydo, ramina, pakelia, atveria ne tik akis, bet ir širdis, IR TAU, IR MAN. Tad lenkiusi ir iš širdies gelmių tariau:

**T O B U L A S I S ,
DIDINGIAUSIAS VYNININKE,
NEPAGAILĖJĖS net savo
vicinintelio Sūnaus dėl mano
išganymo! Duok man jėgų išlikti
ištikima vynmedžio šakele, visad
glaustis prie Vynmedžio kamieno!**

TIKRASIS VYNMEDIS!
Gaivink mus ir mane, tebekrutantį šios prieštarų kupinos, giliomis duobėmis ir prarajomis išmargintais šios žemės keliais. Uždenk mane pavėsinga savo lapų ir šakų laja pačiame vidurvasario karštyje. Sušildyk giliausiame vargo ir nesėkmės viduržiemį. Apgink mane nuo didžiausio priešo – nuo visų nuodėmių ir nusikaltimų, tykojančių mane kiekviename žingsnyje. Išgirk mano maldaujantį balsą, Kristau, ir pagirdyk mane tuo gėrimu, nuo kurio daugiau niekas netrokšta.

"Ar maža bus išgelbėtų?" Klausia kažkas iš besiklausančių Viešpaties. Kažkokiam žmogui rūpi sužinoti, ar jis bus tarp tų nedaugelio. Atrodo keista, kad atsakymas neadresuojamas tam vienam "kažkokiam" žmogui, o kalbama apie visą Izraelio tautą. Prisiminkime, kad Lukas Evangeliją rašė jau po Jeruzalės sugriovimo, kad daugelis 70-ųjų metų katastrofą laikė bausme už Dievo siūsto Mesijo nepriėmimą. Mes skaitome šį tekstą kaip dar vieną Jėzaus žodį Izraelio tautai. Dėl to kalba yra įgavusi naujų, bet tuo metu labai aktualių akcentų: visas Izraelis, kaip tauta, nepateko į Dievo karalystę. Jis tiesiog "praziūrėjo" savo šansą, nors Mesijas "mokė jo gatvėse",

(Nukelta į 2-trą psl.)

Šiaulių diecezijos vyskupas Eugenijus Bartulis.

Kad būtų reikiamai atsakyta į melą ir šmeižtą

Vatikano dienraštyje "L'Osservatore Romano" paskelbtas įdomus straipsnis apie seseris vienuoles II-ojo Pasaulinio karo metais gelbėjusias nuo persekiojimų žydų tautybės žmones. Kongregacija, kurios istorija tęsiasi jau tris šimtus metų, ir kurios pagrindinė charizma visada buvo jaunimo švietimas ir auklėjimas mokyklose - Maestre Pie Filippini - arba lietuviškai išvertus pamaldžios mokytojos, jaunimą auklėja ne tik žodžiais, bet ir savo gyvenimo pavyzdžiu. Jų kukli auka, iki šiol nepastebėta ir nesulaukusi platesnio atgarsio, tikrai žavi. Šios vienuolės seserys, Romos centre esančiame vienuolyne, sugebėjo daugiau nei metus slėpti 114 žydų tautybės žmonių - vyrų ir moterų, suaugusių ir vaikų. Seserims vienuolėms netrūko išradingumo ir drąsos gelbėjant žmones, kuriems grėsė konclageriai ir sunaikinimas, tačiau ir pačioms seserims, jei būtų buvę surasti besislapstantieji, grėsė sušaudymas. Seserys, norėdamos atitolinti įtarimą, kad slapsto žydus, netgi pasikviesdavo vokiečių karininkus pietums į vienuolyną. Kartą, kai svečiai bandė, gal ir per klaidą, pasukti ne į tas duris, jiems buvo paaiškinta, kad ten klauzūra ir įeiti negalima. O durys vedė į slėptuvę, kur gyveno 114-ka seserų globojamų žydų tautybės žmonių.

Karui pasibaigus, seserų vienuolių išgelbėtų žmonių grupė, panoro palikti prisiminimui koki nors dėkingumo ženklą. Jie padovanojo vienuolėms Marijos statulą, iki šiol tebesaugomą vienuolyne, kur buvo slapstomi ir globojami žydai.

Sesuo Margherita Marchione, priklausanti Maestre Pie Filippini kongregacijai, istorikė, šiuo metu gyvenanti Jungtinėse Valstijose, kur praeitais metais išleido studiją apie popiežių Pijų XII, Vatikano dienraščio žurnalistui sakė, kad jai tiesiog pasidarė bloga, kai išgirsta kalbas, kad Bažnyčia II-ojo Pasaulinio karo metais beveik nieko nedarė, kad pagelbėtų persekiojamiems žmonėms, ypač žydams. Kas skleidžia tokias kalbas, neskaitė nė vieno istorinio dokumento, - tvirtino sesuo Margherita, pridurdama, kad tai ne tik melagingi kaltinimai popiežiui Pijui XII, Bažnyčiai ir jos institucijoms, bet taip pat įžeidimas visiems tiems žydams, kurie, pasibaigus karui, surado daugybę būdų kaip padėkoti Šventajam Sostui ar atskiriems krikščioniams, gelbėjusiems juos nuo persekiojimų, o dažnai ir nuo tikros mirties. Aš apleidau visas kitas istorines studijas ir skiriau visas jėgas, kad būtų reikiamai atsakyta į tą melą ir šmeižtą, - sakė sesuo Margherita.

Ne vien sesuo Margherita

Marchione stengiasi istoriniais dokumentais pagrįsti, jog kaltinimai Bažnyčiai abejingumu persekiojamiems ir ypač žydams II-ojo pasaulinio karo metu, yra mažų mažiausiai nepagrįsti. Tą patį Vatikano dienraštyje "L'Osservatore Romano" prieš keletą mėnesių spausdino straipsnį, kuriame remiantis archyvine medžiaga, buvo paneigti kaltinimai neveiklumu popiežiui Pijui XII. Karts nuo karto pakyla polemikos banga, kad Bažnyčia niekad pakankamai nepasmerkė nacių įvykdytų žiaurumų antrojo pasaulinio karo metu, o ypač masinių žydų tautos žmonių žudynių koncentracijos stovyklose.

Kodėl Bažnyčia tylėjo

Kunigas jėzuitas Robert Graham, istorikas, išgarsėjęs savo veikalais apie Bažnyčios ir Šventojo Sosto veiklą karo metais, ne kartą bandė paaiškinti, kodėl popiežius Pijus XII nepasmerkė holokausto, kodėl Bažnyčia tylėjo dėl masinių žydų žudynių konclageriuose.

Kunigas Graham karo metus, kuriuos praleido New Yorke. Pasak jo, jis skaitė visą prieinamą spaudą, o ypač "New York Times". Didžiausias Amerikos dienraštyje tada buvo perspausdinęs keletą žinučių apie žydų persekiojimus, remdamasis Stokholmo dienraščiu, tačiau nebuvo nurodyta nei kur tiksliai, nei kada tai įvyko. Kaip galėjo atsitikti, kad niekas nerašė, niekas nekomentavo holokausto baisenybių? Atsakymas - nebuvo žinoma. Pirmoji informacija pasirodė karo pabaigoje, 1944-ųjų balandį, kai dviem Slovakijos žydams Rudolf Vrbai ir Fred Wetzler pasisekė pabėgti iš Auschwico ir, grįžus į tėvynę, papasakoti apie nežmonišką nacių nusikaltimus. Mažai kas tikėjo jų pasakojimu. Vis dėlto buvo surašytas 80 puslapių raportas, kur buvo tvirtinama, kad Auschwico dujų kamerosose buvo nužudyta milijonas 600 tūkstančių žydų. Dokumentas buvo pasiųstas į Budapeštą pagalbą žydams teikusios grupės vadovui Rudolfui Kastner, kuris, savo ruožtu, tolesnės eigos raportui taip ir nedavė.

Pasaulis žinojo, bet netikėjo

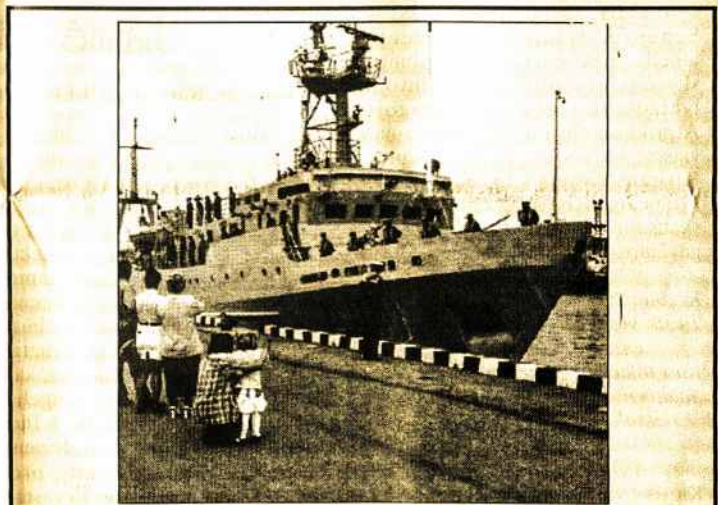
Argi įmanoma, kad amerikiečiai ir britai, turėję tokį žvalgybos potencialą, nieko nežinojo apie nacių konclageriuose vykdomą holokaustą? Turbūt kažką žinojo, bet ir tuo mažai kas norėjo tikėti. Žinomas vengrų rašytojas Arthur Koestler, rašęs anglų kalba, 1944 metų pradžioje "New York Times" publikuotame straipsnyje rašė apie nacių žiaurų elgesį su žydais Vokietijoje - kalbėjo apie sušaudymus, nuodijimus, gyvus palaidotus žmones, bet apie dujų

kameras neužsiminė. Faktas - kad naciams pasisekė paslėpti kraupią realybę. Grįžtant apie vadinamojo "Auschwico protokolo", kuris buvo pasiųstas į Budapeštą, reikia pastebėti, kad Slovakijos žydų bendruomenės vadovai, matydami, jog niekas nepajudėjo, kreipėsi į Bratislavos nuncijatūrą. Zvati Sur vienuolyne įvyko dviejų jaunuolių, pabėgusių iš konclagerio ir nuncijatūros atstovo susitikimas. Buvo pažadėta informaciją perduoti nuncijatūrą Berne, Šveicarijoje, o iš ten žinios turėjo pasiekti Vatikaną. Deja, reikalai susikomplicavo. Iš Šveicarijos dokumentas buvo perduotas į Madrido nuncijatūrą, kad iš ten būtų perduotas į Vatikaną. Madride vadinamasis "Auschwico protokolas" išgulėjo 5 mėnesius ir pasiekė Šventąjį Sostą tik spalio mėnesį, nes 1944-ųjų birželį, sąjungininkams užėmus Romą, saugumo sumetimais buvo užblokuoti visi ryšiai su Madridu.

Tiesa, Šventasis Sostas turėjo kai kurios informacijos, ir ja remdamasis popiežius Pijus XII yra padaręs keletą pareiškimų, kuriuose smerkia persekiojimus "dėl religinių ar tautinių motyvų", tačiau detalios informacijos apie nacių žiaurumus konclageriuose Vatikanas neturėjo.

Nuncijus Budapešte buvo informavęs Vatikaną, kad Vengrijoje ir kaimyniniuose kraštuose vyksta keisti dalykai: žydų tautybės asmenys - seniai, moterys, su vaikais - buvo vežami darbams į Vokietiją. Įtarimas kilo vien pagalvojus, kokius darbus galėtų dirbti šie žmonės. Tiklesnių žinių apie jų likimą tada nebuvo. O jei ir buvo niekas nenorėjo tikėti. Pagrįsdamas šiuos savo samprotavimus, tėvas jėzuitas Graham pateikė keletą faktų. Dar 1942 metų lenkų slaptųjų tarnybų agentui Jan Korski pavyko slapta įsikverbti į Belzec konclagerį. Atvykęs į Londoną, jis bandė papasakoti apie nacių vykdomus žiaurumus, bet niekas šioms pasakojimams neteikė reikšmės. Jan Korski buvo nuykęs į Jungtines Valstijas ir jam net pavyko gauti audienciją pas prezidentą Roosvelta. Tuoj po to jis buvo nusiųstas pas Jungtinių Valstijų Aukščiausiojo Teismo vyriausiąjį teisėją Felix Frankfurter, beje, žydų tautybės. Išklausk Korski pasakojimo, Frankfurter pareiškė, jog neįmanoma patikėti tomis istorijomis. Drįstu tvirtinti, teigia jėzuitas Robert Graham, - kad masinio žydų holokausto nacių konclageriuose istorija anais tolmais karo metais mažai kas norėjo tikėti.

Lietuvių Radijo Tarnyba Vatikanė

"Vetra" - pirmasis Lietuvos karo laivas, perplaukęs Atlanto vandenyną ir pasiekęs Amerikos krantus. Iki šiol karo laivų keliai baigdavosi Šiaurės jūroje. "Vetra" lankėsi Danijoje, Olandijoje, Švedijoje, Vokietijoje.

Į Klaipėdą "Vetra" planuoja grįžti rugpjūčio 20 dieną.

"Vetra" jau pakviesta dalyvauti 2000 metais Niujorke vyksiančiuose tūkstantmečio renginiuose.

Laimė būti viduje

(Atkleta iš 1-mo psl.)

kartu su jo sūnumis "valgė ir gerė". Tačiau sprendimas paskelbtas: Dievo Karalystė atitenka pagonims.

Perikopės pabaigoje pasigirsta savotiška paguodos gaida, - "yra paskutinių, kurie bus pirmi". Ar ne tą patį sako ir žydas Paulius: "Labai liūdžiu ir nuolat širdį man skauda ... dėl savo brolių, tautiečių pagal kūną". Ir dar: "dalis Izraelio tautos lieka užkietėjusi, kol įeis pagonių visuma, o tada bus išgelbėtas visas Izraelis".

Tačiau šių minčių negalima interpretuoti kaip savotiškos nuolaidos iš pagonių kilusiems krikščionims, nors ir patys save prie jų priskirtume. Dažnai giriamės, kad esame paveldėję krikščionybę persunktą vakarietišką kultūrą su nuostabia liturgija, katedromis, bažnyčiomis, koplyčiomis,

maldininkų lankymosi vietomis. Ir apie save mes galime pasakyti: "Mes valgėme ir gerėme tavo akivaizdoje, tu mokei mūsų gatvėse". Iš mūsų skaitinio galima suprasti, kad tai, kas vyksta dar negalutinėje Dievo Karalystėje, anaipol nėra garantija, jog išsipildys ir amžių pabaigoje.

Ir dar vienas pastebėjimas: riba tarp vidaus ir išorės jokių būdu nėra, skirianti struktūrizuotas Bažnyčias. Abraomas, Izaokas ir Jokūbas nebuvo krikščionys, jie nebuvo girdėję daugelio tikėjimo tiesų, kurias žinome mes. O vis dėlto jie "sėdi Dievo karalystėje už stalo". Jie atstovauja anoniminiams krikščionims, atėjusiems "iš rytų ir vakarų, iš šiaurės ir pietų". O vis dėlto nei daugiau, nei mažiau: jie yra Dievo Karalystėje!

(Iš B.Ž.)

TĒVIŠKĒS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ
FEDERACIJA

Redaktorius Edvardas Šidlauskas. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siūsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$40. Kituose kraštuose \$45. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

Australijos vargai

Rašo dr. Jonas KUNCA, M.D.

Užsienio skolos dar paaugo ir pasiekė 225 milijardų sumą. Eksportai sumažėjo dėl krizės Azijoje ir dar žada mažėti. Alijantai amerikiečiai žada užversti grūdais Indonezijos rinką. Sako tai pagalbos dovana. Bet reikia manyti, kad už tą paramą Vašingtonas gaus atlyginimą per IMF ar pagalbos organizacijas. Prez. Clinton'as buvo pažadėjęs nesiveržti į Australijos užsienio rinkas, bet, atrodo, kad savo žodžio nesilaiko. O Indonezija po Japonijos yra antra svarbi rinka australam.

Kanberą aplankė du svarbūs Vašingtono ministrai: M. Albright ir Cohen (užsienio ir gynybos). Vietinei spaudai jie kalbėjo, būk tai jų tikslas žiūrėti, kas darosi Azijoje. Bet ko jiems reikėjo Australijoje, taip ir liko neaišku. Lakoniški abiejų ministrų atsakymai mūsų žurnalistam nieko neišaiškino, o svarbiausias klausimas apie JAV politiką Viduriniuose Rytuose iš vis nebuvo iškeltas, matyt, dėl svečių vengimo kalbėti apie šį nemalonų reikalą, kuriame matosi Vašingtono politikos šališkumas. Taigi, aukštųjų JAV pareigūnų apsilankymas berods nepagerins Australijos sunkios padėties, kurią teks spręsti mums patiems.

P. Hanson išgąsdino tiek liberalų ir darbiečių partijų vadus, kad jie lyg ir nebežino ką daryti. O tas nežinojimas ir politinis blaškymasis į visas puses dar gilina

nepasitikėjimą abiem tradicinėm partijom ir jų vadais. Jei šiuo metu būtų rinkimai, One Nation partija ko gero gautų daugiau balsų negu manoma kaip tik dėl kitų politikos vadų pasimetimo.

Liberalų valdžios vadovs J. Howard gegužės prodžioj Melbourne konferencijoje išklaušė IMF vadovo M. Condessus pareišimą, kuriame jis siūlė įvesti GST ir panaikinti darbo rinkos suvaržymus. Mūsų min. pirmininkas atsakė, kad Australija tvirtai eina į globalizaciją. Toks pareiškimas yra išpareigojimas. Dėl to vyriausybė stengiasi įvesti naują mokesčių sistemą, nors ji gyventojų tarpe nėra populiarūs. Mat, pensininkai būtų priversti mokėti mokesčius pirkdami maistą ir kitus reikalingus produktus. Kad jie išgalėtų tai padaryti, tektų padidinti pensijas. Bet taip tai valdžia kol kas nekalba.

Darbo rinkos dereguliacija prasidėjo uostuose su dideliais sunkumais. Galima matyti, kad ir kiti darbininkai tokiem pakeitimams pasipriešins.

Telefonų pardavimui (privatizacijai) pasipriešino liberalų sąjungininkė National Party. Vyriausybė buvo priversta sutikti tik

su daliniu telefonų pardavimu (49 proc.). O tai sumažins jų pardavimo kainą. Mat, pirkėjai nori būti pilni kompanijos šeimininkai. Vienok galima laukti, kad telefonų tarnyboj daug tūkstančių praras darbą.

Australijos doleris prarado bent 20 proc. savo vertės. Jo kritimą valdžia mėgina sustabdyti be didesnio pasisekimo. Visi santaupų savininkai jau prarado vieną penktadalį savo pinigų o algy gavėjai uždirba penktadaliu mažiau, jei skaičiuosim realia dolerio verte.

Matome, kad Australijos padėtis yra kebli ir sunki. Su gražiais žodžiais ar pažadais jos niekas nepataisys. Reikia labai racionaliai ieškoti kelių, kaip išbristi iš pinklių, kurios yra produktas dešimtmečiais vedamos klaidingos politikos. Tik sunku tikėti, kad dabartiniai vadai, liberalų ir darbiečių, staiga taptų išmintingais valstybės vyrais. Bent iki šiol tos savybės jie nėra parodę.

Atsiradus nauja opozicija juos gali priversti keisti vedamos politikos kryptį. O tai nebūtų lengva, nes Kanberos rankos yra surištos įvairiais pasižadėjimais ir tarptautinėm sutartimis. Gi keisti vadus tokiu sunkiu momentu būtų gal ir pavojinga. Taip Australija randasi padėtyje, kurią galima būtų pavadinti "nei pakarta nei paleista".

Žinios iš Lietuvių Radijo Vatikane

Chorvatijos vyskupai išreiškė rūpestį dėl Kosove susiklosčiusios padėties ir dėl krašto gyventojų būklės. Chorvatijos vyskupai šiomis dienomis paskelbtame pareiškime išreiškė savo solidarumą su visomis smurto veiksmy ir tautinio valymo aukomis, priminė, kad pagal visuotinius žmogaus teisių principus, būtina gerbti kiekvieno asmens orumą ir laisvę, taip pat teisę turėti tėvynę. Demokratiškieji šalių pasaulis negali daugiau leisti tokių situacijų, kai vykdoma agresija prieš įginklėtą tautą, rašo Chorvatijos vyskupai drauge pažymėdami, kad pilnutinai rėmia vietinių vyskupijų Karito struktūrų rengiamas rinkliavas, skirtas Kosovo gyventojams suteikti humanitarinės paramos.

oooOooo

Kamilionų vienuolių kongregacija, kurios tikslas yra slaugyti ir globoti ligonius, įsteigė leprezoriumą Kinijos, Yunnan provincijos Zhaodang mieste. Centre bus apyvendinta 60 raupsų liga sergančių žmonių, kurie lig šiol gyveno be jokios priežiūros varganose lušnelėse. Kiekvienas ligonis, kaip ir raupsais sergančios šeimos bus apgyvendinti nedideliuose bet jaukiuose butuose, aprūpintuose elektruo srove ir geriamu vandeniu. Ligoniams taip pat bus suteikiama pastovi sanitarinė priežiūra, kurią užtikrins centre gyvenantis gydytojas ir slaugė. Paskaičiuojama, kad Kinijos Yunnan provincijoje yra maždaug 15.000 raupsuotųjų, nors tikslaus jų skaičiaus niekas nežino. Kas met surandama apie 600 naujų raupsais sergančių žmonių. Kamilionų vienuolių kongregacijos įsteigto leprezoriumo atidaryme dalyvavę vietinės valdžios pareigūnai labai domėjosi nauju gydymo ir globos centru ir išreiškė viltį, kad

artimiausiu metu Yunnan provincijoje bus įsteigtas dar vienas leprezoriumas.

oooOooo

Vokietijoje Muencheno arkivyskupija atmetė mobiliojo telefono ryšio bendrovės Telecon pasiūlymą numoti bažnyčių varpinių bokštus, kad jose būtų galima įrengti antenas mobilių telefonų ryšio pagerinimui. Už Muencheno katedros varpinės bokšto nuomą buvo pasiūlytas 6 tūkstančių Vokietijos markių metinis mokeskis. Muencheno arkivyskupijos atstovas spaudai pareiškė, kad arkivyskupijos bažnyčių varpinių bokštai ir toliau bus naudojami pagal paskirtį – bus skambinama varpais. Gi katedros varpinės bokšte įtaisius antenas, būtų buvusi pažeista seno, architektūriškai vertingo, pastato eksterjero estetiką. Vokietijos Vyskupų konferencijos atstovas spaudai atsakė plačiau komentuoti Muencheno arkivyskupijos sprendimą, pažymėdamas, jog kiekviena vyskupija yra visiškai nepriklausoma, administruodama savo žinioje turimą nuosavybę.

oooOooo

Neramumai ir nekaltų žmonių – trijų berniukų – žudynės Šiaurės Airijoje paskatino Europos Bažnyčių konferencijos ir Europos Vyskupų konferencijų tarybos pirmininkus laišku išreikšti visiems Airijos krikščionims savo rūpestį ir solidumą, taip pat maldas už taikos ir santarvės atkūrimą Šiaurės Airijoje. Laišką visų Airijos krikščioniškų konfesijų hierarchams ir vadovams pasirašė ekumeninis Patriarchas Jeremie Caligio... ir kardinolas Miloslav Vlk.

"Dalyvaujame Jūsų skausme dėl pastarųjų dienų įvykių, apie

kuriuos buvo plačiai pranešama visoje Europoje", - rašo Europos Bažnyčių konferencijos ir Europos Vyskupų konferencijų tarybos pirmininkai. Naujų susirėmimų vaizdai, nekaltų žmonių žūtis, įskaitant mažamečių, labai įskaudino ir nuliūdino visus Europos krikščionis. Maldoje stengiamės užjausti jūsų skausmą ir širdgėlą ir su Dievo malone stengiamės būti arti jūsų tiek širdimi, tiek mintimis.

Pastarųjų savaitių įvykiai, parodė, kad Didžiojo Penktadienio taikos susitarimo atvertas kelias yra ilgas ir sudėtingas. Bet tikime, drauge su Jumis, kad vilties kelias yra vienintelis perspektyvus kelias į ateitį, nes jis yra Dievo kelias, - pažymėjo savo laiške Airijos krikščionims Europos Bažnyčių konferencijos ir Europos Vyskupų konferencijų tarybos pirmininkai, drauge išreiškdami viltį, kad daugelio Europos šalių gyventojų malda ir parama Airijos katalikams bus naujų jėgų ir vilties versmė ateinančiomis dienomis, kai Šiaurės Airijos taikos procese atsiveria naujos galimybės, bet taip pat nauji iššūkiai.

oooOooo

Albanijos paprašė tarptautinės bendruomenės karo aviacijos antskrydžiais prieš Serbiją sustabdyti Belgrado karo mašiną Kosove. Krūvinas konfliktas Kosove tęsiasi beveik pusę metų. Diplomatinės pastangos rasti taikingą sprendimą konfliktui kol kas yra nesėkmingos. Prieš keletą dienų Albanijos URM-ras pareiškė, jog kovų Kosove apimtis leidžia daryti

vieną vienintelę išvadą, tai yra, kad prasidėjo karas. Dabar Albanijos ministras pirmininkas Fatos Nano paprašė Vakarų valstybių negaišti daugiau laiko ir imtis priemonių karo veiksmams užblokuoti ginkluoto konflikto eskalaciją. Pasak Albanijos premjero atstovo spaudai, premjeras Fatos Nano yra įsitikinęs, jog karo aviacijos antskrydžiai prieš Serbiją labai veiksmingai užtikrintų dalykiškų taikos derybų pradžią.

oooOooo

Vasara – daugeliui yra atostogų ir poilsio metas. Poilsis krikščioniui reiškia ne tik Dievo įsakymą, bet ir jo dovaną savo vaikams. Bažnyčia taip pat įsako išlėtis, bet kartu primena Kristaus žodžius, jog poilsis skirtas žmogui, o ne žmogui poilsiu. Tad išlėtis – pirmiausiai reiškia atgauti fizines ir dvasines jėgas, atstatyti darną savo viduje ir santykiuose su artimu; vis iš naujo pergyventi džiaugsmą gamta ir laisvu laiku, puoselėjant kilnius pomėgius ir polinkius.

Krikščioniui atostogos – nepakeičiama proga atsiverti dieviškajai Begalybei, iš kurios plaukia ir kurlink krypta mūsų visų gyvenimai.

oooOooo

Cunamio katastrofos ištiktiems Papua Naujosios Gvinėjos Vakarų Sepiko gyventojams reikia skubios pagalbos - gydytojų, vaistų ir gėlo vandens, bet nemažiau svarbūs: apranga, vyns, plaktukai ir pjūklai. Tokių reikmenų sąrašą paskelbė Madango arkivyskupija, prašydama tiek savo krašto, tiek kaimyninių šalių pagalbos sufraganišės Aitape vyskupijos gyventojams, kuriuos naktį užgriuvo milžiniškos vandenyno bangos, vadinamos cunami, sukėlusios didžiulę katastrofą.

Cunamio katastrofos padarinių tragiški mastai atsiskleidė visų aiškumu praėjus trim dienom nuo stichinės nelaimės. Ten, kur ankščiau gyveno apie 10.000 žmonių, beliko, vietomis, pliki, vietomis vandens užsemti laukai. Trijų milžiniškų bangų grūtimis -cunami – umiai nusinešė nemažiau kaip 3000 žmonių gyvybes. 10-ties metrų anuščio bangos nušlavė septynis tankiai apgyvendintus kaimus. Cunamis užgriuvo Aitapės regioninio centro apylinkės Papua Naujosios Gvinėjos šiaurinės pakrantės gyventojus naktį, jiems miegant. Vandenyno bangas sukėlė galingas 7-nių balų pagal richterio skalę povandeninis žemės drebėjimas. Vietinė valdžia, taip pat kaimyniniai kraštai - Australija ir Naujoji Zelandija, Japonija ir Pietų Korėja – pradėjo skubias gelbėjimo operacijas.

Nedelsiamos tarptautinės paramos ir krikščioniško solidarumo veiksmų paprašė popiežius Jonas Paulius II sekmadienį paskelbtoje telegramoje. Papua Naujosios Gvinėjos valdžia iš pradžių nenorėjo tikėti pranešimų apie milžiniškus katastrofos nuostolius žmonėms ir kraštui. Tik kelintą dieną po katastrofos, iš oro buvo pastebėta kokia didelė siaubingos tragedijos apimtis. Bangos nušlavė septynis kaimus: Sissano, Teles, Arop, Ilii, Warapu, Malol ir Petra Nambis.

Visus, kurie yra nutolę nuo Bažnyčios ar nesuradę tikėjimo, noriu pakviesti: nebijokite ieškoti Dievo, nes jis jus ieško ir jus myli. Jaunimui, kuris yra trečiojo krikščionybės tūkstantmečio viltis, sakau: branginkite gyvenimą, kuris yra tarsi Kristus palyginime minimas talentas, turintis duoti uždarbį; atsiminkite, kad gyvename tik vieną kartą. Popiežius Jonas Paulius II

Ivairios žinios

Lietuvos istorijos institute visuomenei prisatyta profesorius Edvardo Gudavičiaus knyga "Mindaugas".

Vieno autoritetingiausių Lietuvos istorijos tyrinėtojų studija skirta pirmajam Lietuvos valstybės valdovui Mindaugui. Knygoje aptariami esminiai Lietuvos istorijos klausimai: Mindaugo tapimas Lietuvos suvienytoju, valstybingumo įtvirtinimas viduje ir išorėje, krikšto bei karūnavimo peripetijos, Lietuvos karalystės atsiradimo Baltijos regione reikšmė.

Tai – pirmoji knyga, paženklinanti oficialiuoju Lietuvos valstybės tūkstantmečio minėjimo ženklu.

Ši E.Gudavičiaus studija yra išoriškai tylus, tačiau nepaprastai reikšmingas darbas. Naujoji knyga apibendrina dešimt metų trukusius mokslininko tyrinėjimus, istorinių šaltinių studijas.

Mindaugo karūnavimo – Valstybės diena į Lietuvos švenčių kalendorių ir buvo įrašyta E.Gudavičiaus pasiūlymu.

Studiją "Mindaugas" 1500 egzempliorių tiražu išleido "Žaros" leidykla, knygą per rekordiškai trumpą laiką išspausdino "Aušros" spaustuvė.

*****

Lietuvių veikla buvo svarstyta Rimdžiūnuose įvykusiame išplėstiniame Gudijos lietuvių bendruomenės valdybos posėdyje. Jame dalyvavo Lietuvos tautinių mažumų bei regioninių problemų departamento ir Lietuvos atstovybės Gudijoje atstovai. Gudus erzina per didelę paramą tautiečiams Gudijoje. Iš tikrųjų ji nėra labai didelė. Vasario šešioliktosios aštuoniasdešimtmečio minėjimui Gardine Lietuva parūpino 3,450 litų, Valstybės diena Naugarduke – 5,000 litų, Punios etnografinio ansamblio gastrolinei kelionei Peleson per šv. Lino atlidus – 500 litų. Finansinės paramos iš Lietuvos už paslaugas Gudijos lietuvių telkime laukė ir rusiškai leidžiamos "Gardino savaitės" vyr. Redaktorė bei leidėja Tamara Kalko. Jai galbūt reikėjo ne tik finansinės, bet ir techninės paramos savitraščio leidybai.

*****

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių organizacijos reikalauja šalinti iš pareigų genocido bylų tyrimą "specialiai vilkinančius" teisėjus bei įpareigoti prokuratūrą operatyviau atlikti šių bylų tyrimą.

Kaip pranešė BNS, tokie reikalavimai išdėstyti išplatintame atviraime laiške Lietuvos Prezidentui, Seimo pirmininkui bei teisingumo ministrui.

Laišką pasirašė Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrija bei sąjunga, Politinių kalinių sąjunga bei Laisvės kovų sąjūdis. Politinių kalinių organizacijoms nerimą kelia genocido baudžiamųjų bylų tyrimo vangumas ir tai, kad teismus yra pasiekusios tik dvi tokio pobūdžio bylos.

"Turint galvoje nusikaltimų mastą, išžudytus, sunaikintus, badui ir mirčiai pasijudus šimtus tūkstančių žmonių, stebimės, kaip nesurandami kaltininkai ar jų kaltė neįrodoma", - rašoma laiške.

*****

JAV gyvenantis žinomo visuomenės veikėjo, publicisto, aušrininko daktaro Jono Šliūpo sūnus Vytautas Šliūpas įsteigė stipendiją savo tėvo palikimo tyrinėtojams.

Ji bus skiriama Klaipėdos universiteto studentams arba dėstytojams. Ši universitetą V.Šliūpas pasirinko todėl, kad jo tėvas buvo Palangos burmistras, be to, Kauno ir Vilniaus universitetai ir taip sulaukia daugiau paramos.

Šiais metais numatyta skirti vieną 500 ir dvi 250 JAV dolerių dydžio stipendijas.

*****

Kaune ties Sargėnais Vokietijos bendrovė "D.Werner Pfeifer" įrengs didžiulį prekybos ir pramogų miestelį, užimsiantį 16 hektarų plotą. Jame bus didžiulės parduotuvės, kavinės, viešbutis, krepšinio salė, teniso aikštelės bei kiti objektai. Miestelio įrengimas kainuos apie 220 milijonų litų. Tai bus didžiausia užsienio investicija į Kauną šiais metais.

*****

Specialiųjų tyrimų tarnybos (STT) agentai Vilniuje sulaikė Nemančinės gyventoją Vladimirą Trofimovą (g. 1948 m.), įtariamą nelegalių migrantų pervedinėjimu per Lietuvos ir Baltarusijos sieną. Jis įkliuvo, kai atvyko pasiimti tūkstančio JAV dolerių už jau padarytą nusikaltimą.

Tai buvo jau devintas sulaikytasis per pastarąsias dvi dienas.

Pradėjusi realizuoti dar nuo praėjusių metų kauptą informaciją, STT sulaikė aštuonis įtariamuosius. Vienas jų pasipriešino ir buvo persautas.

Itin aktyvus tyrimas buvo pradėtas kovo mėnesį. Į vedlių grupes buvo infiltruoti STT agentai, užfiksuota keletas nelegalių gabenimo per valstybės sienas atvejų.

Operatyvininkų žiniomis, sulaikius šias vedlių grupes, sunaikintas vienas pagrindinių nelegalių migrantų gabenimo per Lietuvą kanalų.

*****

Australijos miestuose iš pirmo žvilgsnio nepastebėsi gatvėmis besivalkiojančių ar po laiptais kačiukus vedančių benamių kačių kaip, sakykime, Vilniuje.

Tačiau pasirodo, kad jų gali būti netoli milijono, neskaitant 18 milijonų laukinių kačių.

Visos drauge laukinės, benamės ir naminės katės kasmet sunaikina daugiau kaip du milijonus vietinės laukinės faunos atstovų.

Anksčiau manyta, jog katės Australijoje atsirado drauge su pirmaisiais europiečiais (Sidnėjaus centre netgi yra paminklas katinui Trimui, XIX amžiaus pradžioje kartu su savo šeimininku garsioju anglų keliautoju Matthew Flindersu apiplaukusiam Australiją), tačiau, vėliausiais duomenimis, katės į kengūrų žemę (drauge su šunimis) atkeliavo iš Indonezijos jau prieš 7000 metų.

*****

Du Niujorko šiuokšliavežiai įrodė, kad sąžiningumas šiame

didmiestyje nėra retenybė – šiuokšlių mašinoje rastus 2 tūkstančius JAV dolerių jie grąžino savininkui.

"Iš pradžių svarstėme, ar nevertėtų rastų pinigų pasilikti, tačiau supratome, kad neverta. Patikėkite, darbas yra didesnė vertybė", - sakė Michael O'Connor, turintis žmoną, keturis vaikus ir 18 metų dirbantis šiuokšliavežiu.

Jo bendradarbis Gus Montagnino, turintis tris vaikus, laikosi tos pat nuomonės.

"Ant vieno peties žmogui tupi gerasis angelas, ant kito – blogasis. Aš tiesiog klausiausi gerojo ir pasielgiau teisingai".

*****

JAV prezidentas Bill Clinton rugsėjo mėnesį vyks į Maskvą, kur susitiks su Rusijos vadovu Borisu Jelcinu, nors greičiausiai dar nebus pasirengęs pradėti oficialių derybų dėl tolesnio branduolinių ginklų arsenalo mažinimo.

Tai bus pirmas oficialus jų susitikimas nuo 1997 metų kovo, nors prezidentai per tą laiką kelis syk buvo trumpai susitikę.

Ilgą laiką B.Clinton administracija tvirtino, kad, prieš JAV prezidentui važiuojant į Maskvą, Rusijos Valstybės Dūma turėtų ratifikuoti strateginės ginkluotės apribojimo sutartį SGA-2.

Valstybės Dūmoje, kur dominuoja komunistai, manoma, kad SGA-2 nėra sėkmingas susitarimas, nors dėl lėšų trūkumo Rusijos kariuomenė vargiai galėtų išlaikyti dabartinį brangduolinių arsenalą.

*****

Rusijos premjeras S. Kirijenka pareiškė, kad Rusija vis dar yra labai priklausoma nuo naftos, gamtinių dujų bei metalų, kurių kainos pasaulio rinkose smarkiai sumažėjo, eksporto, todėl TVF bei kitų kreditorių suteikta paskola, kad ir kokia didelė ji būtų, Rusijos neišgelbės.

"Svarbiausia išmokti gyventi pagal išgales, iš to, ką turime", - sakė premjeras.

Rusija yra trečioji didžiausia pasaulio naftos eksportuotoja. Jos gavyba pernai siekė 6,1 milijono barelių per dieną.

Dviratininkams teko trys apdovanojimai

Europos dviračių sporto čempionate treke Lenkijoje Lietuvos atstovai iškovojo tris aukso medalius. Du iš jų pelnė Linas Balčiūnas, vieną – Rasa Mažeikytė, pranešė ELTA.

R.Mažeikytė laimėjo jaunimo (iki 23 metų) 3 km persekiojimo lenktynes. Finale praėjusių metų žemyno čempionė R.Mažeikytė beveik 11 sekundžių aplenkė olandę Anouską Van De Zee. Kita Lietuvos atstovė Gitana Gruodytė liko penkta.

L.Balčiūnas Europos antrą aukso medalį iškovojo nugalėjęs visus varžovus jaunimo 1 km hito lenktynėse. Sidabro medalis atiteko vokiečiui Andre Schutze, bronzos – ispanui Diego Ortegai. L.Balčiūnas laimėjo ir 4 km persekiojimo lenktynes.

"L.R."

Dėl mažų naftos kainų Rusijai niekaip nepavyksta privatizuoti kompanijas "Rosneft", už kurią gautos lėšos padėtų užlopyti skylėtą Rusijos biudžetą.

Rusijos Vyriausybė spaudžia gamtinių dujų monopolininką "Gazprom" dėl nesumokėtų mokesčių, o šis spaudžia skolininkus, kurių, trūkstant lėšų, vis daugėja.

*****

Vokietijos užsienio reikalų ministras Klausas Kinkelis pareiškė, kad smurtui Kosove nutraukti reikės NATO pajėgų įsikišimo.

"Nė viena pusė nededa pastangų nutraukti ginkluotus susirėmimus ir pradėti derybas, - pasakė K.Kinkelis. - Manau, kad neliko kitų priemonių ir NATO turi įsikišti".

Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) delegacija, baigusi vizitą Kosovo provincijoje, paskelbė ataskaitą apie jo rezultatus. Joje rašoma, kad į Kosovą atvyksta vis daugiau kovotojų iš Albanijos, o gyventojams jau trūksta maisto ir vaistų.

JAV ambasadorius Makėdonijoje Christopher Hill susitiko su Kosovo albanų prezidentu išrinktu Ibrahim Rugova. Belgrade vyko Ch.Hill ir Jugoslavijos prezidento Slobodano Miloševićiaus derybos.

Jungtinių Tautų pabėgėlių komisija pranešė, kad Uroševaco mieste lankeši jos darbuotojai girdėjo susirėmimų atgarsius. Todėl suabejota serbų valdžios pareiškimais, kad šiame strategiškai svarbiame mieste centrinėje Kosovo provincijos dalyje jau nėra sukarintų sukilėlių grupuočių.

Kybartų mokyklą tvarko ir JAV metodistai

Algis VAŠKEVIČIUS

Jau trečioji savanorių iš JAV metodistų bažnyčios grupė pradėjo remonto darbus senojoje Kybartų mokykloje Vilkaviškio rajone. Ši kartą į Kybartus atvažiavo ne tik amerikiečiai, bet ir keli Metodistų bažnyčios atstovai iš Vokietijos.

Mokyklos atstatymo darbai Kybartuose buvo pradėti gegužės mėnesį. Pirmosios amerikiečių grupės dirbo mokykloje po dvi savaites – moksleiviai, studentai, namų šeimininkės, medikai, pedagogai atliko trečiojo mokyklos aukšto paruošiamuosius darbus, klojo grindis.

Metodistai šią mokyklą pasirinko neatsitiktinai – tarpukario metais Kybartuose yra veikusi metodistų bažnyčia. Atsisveikinimo vakaras su lietuviška muzika ir patiekalais svečiams buvo surengtas Jono Basanavičiaus tėviškėje Ožkabalčiuose.

Neseniai Vilkaviškyje, Kybartuose ir Pilviškiuose koncertus surengė profesionalus Amerikos studentų metodistų choras. Šis kolektyvas koncertuoja Baltijos šalyse, Kaliningrade ir Sankt Peterburge, o į Kybartus užsuko aplankyti tikėjimo brolių.

Vilkaviškio rajono vicemeras Jonas Šiliauskas sakė, kad metodistai mokyklos pastato remonto darbams iš viso skirs apie

(Nukelta į 5-tą psl.)

Broliai lietuviškai nesikalba

“Panevėžio rytas” rašė:

“Šių metų liepos 5-15 dienomis Panevėžio vaikų globos namų auklėtinis Edvinas Valeika svečiavosi Škotijoje. Keturiolikmetis vaikinukas ten pirmą kartą pamatė savo brolių Aurimą, kurį prieš porą metų iš Kauno vaikų globos namų įvaikino škotų šeima.

Panevėžio vaikų globos namuose Edvinas gyvena nuo 3 metų. Iki tol jis augo Kauno kūdikių namuose. Jo mama buvo prašiusi vaiką tik paauginti, bet vėliau jos paieškos buvo bergždžios.

Edvinas iki 12 metų net nenutuokė, kad turi brolių, panašų į jį kaip du vandens lašai.

Pernai vasarą Edvinas pirmą kartą pamatė savo brolių: įtėviai atvežė jį aplankyti Lietuvos.

Vaikai jau nebesusikalbėjo lietuviškai. Škotijoje pakito ir mažojo brolio vardas – škotams neįprastas Aurimas buvo pakeistas į Alana.

Škotų šeima Panevėžyje svečiavosi gerą pusdienį. Jie susipažino su aplinka, kurioje auga Edvinas. Iš pradžių brolių susitikimas nebuvo per daug jausmingas, juolab kad trukdė kalbos barjeras.

Panevėžio vaikų globos namų direktorė Stasė Paškevičienė pasakojo, jog vaikščiodami po namų teritoriją abu broliai tvirtai susikibo rankomis. “Tada ir supratau, kad dvasinis ryšys tarp šių dviejų vaikų išliko”, - sakė ji.

Praėjusią vasarą Loros ir Davido Dunkanų šeima dar kartą

klausė Edvino, ar šis norėtų gyventi kartu su broliu, bet vaikas tvirtai laikėsi savo nuomonės ir atsakymas buvo – ne. Tada jie pasiūlė atvažuoti Aurimo aplankyti į Škotiją.

Vienintelis kelias Edvinui Valeikai bendrauti su broliu – gerai išmokti anglų kalbą. Prieš kelionę į Škotiją ponai Dunkanai jam pasamdė 5-ojoje vidurinėje mokykloje anglų kalbos vaikus mokiusį škotą. Keletą mėnesių vaikas intensyviai mokėsi, nes vaikų globos namus pasiekiantys laišukai taip pat rašomi angliškai.

Londonė Edviną pasitiko ponas Davidas ir dar po valandos skrydžio kelionės tikslas buvo pasiektas. Lietuvio atvykimo proga ponai Lora, dirbanti teisėja, pasiėmė atostogas, kad abiem broliams galėtų parodyti šalies įdomybes.

Išpūdžių buvo daug. Berniukai lankėsi draustiniuose, atrakcionų parkuose, žaidė golfą, kriketą. Dunkanų šeima turi nuosavą jachtą.

Paklaustas apie tai, kas Škotijoje nepatiko, Edvinas atsakė, kad ponai Lora ruošdavusi kažkokį patiekalą, kurio sudėtinė dalis buvo agurkai. Gal būtų ir nieko, bet agurkai buvo patiekiami karšti (troškinti ar virti).

Visą dieną ant stalo stovėdavo lėkštė su šviežiais vaisiais, bet vaikų globos namų auklėtinis prieš valgydamas visada paklausdavo.

Grįžęs iš užsienio Edvinas sakė, kad ten gyventi, bent jau dabar, nenorėtų”.

Grįžo autentiškas “Dievų miškas”

Arnas ALIŠAUSKAS

Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas su leidykla “Alma littera” tęsia gražų ir garbingą sumanytą išleisti septyniolikos tomų Balio Sruogos “Raštus”.

Neseniai pasirodė ketvirtoji knyga, kurioje skelbiama rašytojo proza – apysaka “Kas bus, kas nebus, bet žemaitis nepražus”, nebaigtas romanas “Sanvarta” bei garsioji memuarų knyga “Dievų miškas”.

Paradoksas, tačiau viena pagrindinių mokyklinių programų knygų, visiems privalėta skaityti ir nagrinėti, tik šiame “Raštų” tome pagaliau išleista taip, kaip buvo parašyta. Literatūros istorija besidomintiems “Dievų miško” išleidimo peripetijos atskleis naujų faktų, pasakojančių apie romano cenzūravimą ir B.Sruogos savijautą šioje istorijoje. Dažnai iškalbingiausia istorija komentuojama ne teorijos, o datos ir skaičiai.

Taip ir su “Dievų mišku”: kad knyga būtų išleista, prirėkė dešimties metų (pirmąkart romanas pasirodė 1957-aisiais B.Sruogos raštų šešiatomyje), kad būtų išleistas autentiškas variantas – pusės amžiaus.

Į pokario literatūrinių “svarstymų” protokolus jau seniai neįmanoma žiūrėti be emocijų – ironijos arba pykčio. Kaip kitaip įmanoma reaguoti į stenogramas kalbų, kur profesorių Balį Sruogą lietuviškų ždanoviečių ruja – L.Priekšas, J.Žiugžda, G.Zimanas – puola dėl neteisingo rašymo ir džiaugiasi: “(...) gerai, kad ji (knyga) neišėjo, nes išėjusi tebutų naudinga tik priešams”.

Gal ir teisi 1979-ųjų leidimo “Lietuvių literatūros istorija”, rašanti, kad Balys Sruoga nesugebėjo prisitaikyti prie naujos tvarkos. Stiprios tvarkos, sugebėjusios į kapus nuvaryti koncentracijos lagerius ištvėrusius žmones

Balys Sruoga 1945-aisiais, grįžęs iš Štuthofio koncentracijos stovyklos.

(B.Sruoga mirė 1947-aisiais, okupuotoje Lietuvoje išgyvenęs tik dvejus metus).

Iškalbingiausios to meto realybės iliustracijos – rašytojo kontrargumentai knygose “tvarkytojams”, žiūrintiems grėsmę santvarkai ir dorovei beveik kiekvienoje “Dievų miško” eilutėje. Nevalia blogai minėti broliškų tautų ir gerai rašyti apie vokiečius. Draudžiama ironizuoti ir nesilaikyti “nustatytos linijos”. Į tai Balys Sruoga rašė: “(...) elementarus sąžiningumas reikalauja, kad būtų pasakyta ir tai, kas buvo žmogiška. Tokių dalykų nutylėjimas knygą daro šališką ir patį autorių – nesąžiningu propagandistu – melgiu”. Nepadėjo nei apeliavimai į istorinę tiesą, nei į humanistinę moralę – knygos dalys buvo trumpinamos ir keičiamos.

Prieš keletą metų Sigitas Geda rašė, kad Balys Sruoga iki šiol nepelnytai laikomas dramaturgu ir tik po to – poetu ir prozininku. Ketvirtoji “Raštų” tomo išleidimas turėtų prisidėti prie modernesnio įvertinimo ir išsamios žvilgsnio į klasiko kūrinį, kuriuos pirmia laiko buvo įprasta laikyti nuobodžiais ir chrestomatiniams.

“L.r.”

LIETUVIAISVETUR

ARGENTINA

Rosario lietuvių klubas š.m. gegužės 24 d. paminėjo savo veiklos 51 metų sukaktį. Susirinkusiems kalbėjo iš Buenos Aires atvykęs Lietuvos garbės konsulas Alg. Rastauskas, atlydėtas kun. Aug. Steigvilo ir p.p. Repšių šeimos. Pietų metu grojo orkestras. Programą atliko dvi vaikų grupės – argentiniečių drabužiais pasipuošę pašoko, Argentinos tautinių šokių grupė “Romuva” pasirodė su lietuviškais tautiniais drabužiais ir šokiais. Įteiktos premijos tiems, kurie prisidėjo prie loterijos rengimo. Rosario lietuvių veiklos ištakų reikėtų ieškoti jau 1909 m., kai ten buvo įsteigta sava kultūra bei savišalpa besirūpinanti grupė “Krivų Krivaitis”.

Motinos diena paminėta š.m. gegužės 10 Susivienijimo lietuvių Argentinos (SLA) patalpose. Susirinko apie 100 klausytojų, kuriems kalbėjo prof. E.Paršelis, dainavo H. Urbono vadovaujamas mišrus choras. Susirinkime paminėtas ir Lietuvos nepriklausomybės 80-metis. Salė buvo gražiai papuošta vėliavomis bei tautiniais ornamentais.

URUGVAJUS

Montevideo lietuviams aplankė scenos mėgėjai iš Argentinos. Ši Alfredo Ruplėno vadovaujama aktorių grupė, veikianti sostinėje Buenos Aires esančiame Argentinos lietuvių centre, Montevideo lietuviams jų miesto teatre ispanų kalba gegužės 23 d. suvaidino linksną komediją “Jonas ir Jonytė”.

BRITANIJA

Kurčiųjų magikos festivalyje Londonė dalyvavo panevėžiečiai Vilius Glušokas ir Michailas Chovanskis. Jiedu aplankė ir naujuosius Lietuvių namus. Juose jie praleido kelias valandas, supažindindami Londono lietuvius su kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų gyvenimu Lietuvoje. Jie patys Panevėžyje priklausė Kurčiųjų saviveiklos centrui, kuriame paruošia magikos bei kultūros programas.

KANADA

El ninjo, kurį daug kas kaltino už visą eilę gamtos nelaimių, kaip ledinio lietaus padarinius, liūtis, potvynius kone visuose pasaulio kraštuose, dabar susilaukia ir pagyrimų. Ontario kukurūzai, kurie paprastai prinokdavo rugsėjyje, šiemet jau buvo parduojami liepos mėnesį. Maždaug trimis savaitėmis anksčiau prinoko persikai, anksčiau pražydo gėlės, prisirpo vyšnios ir kitos uogos, liepos pražydėjo jau birželyje. Tikriausiai ir obuolių derlius bus ankstyvesnis. Aiškinama, kad nors El ninjo išblėso, bet jo įtaka dar jaučiasi ir dabar.

Kybartų mokyklą ...

(Atkleta iš 4-to psl.)

600 tūkstančių JAV dolerių (2,4 milijono litų), o Vilkaviškio rajono savivaldybė jau skyrė apie 200 tūkstančių litų.

Liepos viduryje amerikiečiai išvyko ir sugrįš tik kitų metų vasarą pabaigti pradėtus darbus. “L.r.”

Lietuvos pašto ženklui skirtas tarptautinis apdovanojimas

Gražiausias 1997 metų Lietuvos pašto ženklas, kuriame pavaizduotas senovinis laivas – XVI amžiaus kurėnas, pelnė ir tarptautinį apdovanojimą. Dailininko Šarūno Leonavičiaus sukurtas ženklas įvertintas pirmąja vieta Italijoje surengtame tarptautiniame filatelijos meno konkurse. Lietuviškas pašto ženklas pripažintas gražiausiu vadinamojoje turizmo pašto ženklų grupėje.

Kurėnui skirtas pašto ženklas iš serijos “Senieji Baltijos

laivai” buvo išrinktas gražiausias 1997 metų pašto ženklas Lietuvoje. Gražiausi metų pašto ženklai Lietuvoje renkami nuo 1990-ųjų.

Šiemet nacionalinį konkursą surengė valstybinė įmonė “Lietuvos paštas” bei žurnalo “Paštas ir filatelija Lietuvoje” redakcija.

Premijų įteikimo iškilmėse Italijos Asjago miesto municipalitete dalyvavo ir padėkos žodį tarė Lietuvos ambasadorius Romanas Podagėlis.

Eltos inf.

Iškasenos iš Lietuvos sulaukytos Danijoje

Lietuvos ekspertai nustatė, kad Danijoje sulaukytos archeologinės iškasenos yra kontrabanda išvežtos iš Lietuvos.

Tai BNS korespondentui patvirtino Lietuvos ambasados Danijoje pirmoji sekretorė Žana Tarasevič.

Tirti radinių į Kopenhagą yra išvykę Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto dėstytojas Mykolas Michelbertas, Kultūros vertybių apsaugos departamento darbuotojas Rimas Kraujelis ir Valdas Steponaitis iš Nacionalinio muziejaus.

Birželio pabaigoje Danijos muitininkai sulaukė Lietuvos pilietį, kuris keltu slapta atgabeno per 200 bronzos iškasenų.

Manoma, kad didžioji radinių dalis autentiški, XI-XIII amžiaus, ir turi baltų kultūros požymių.

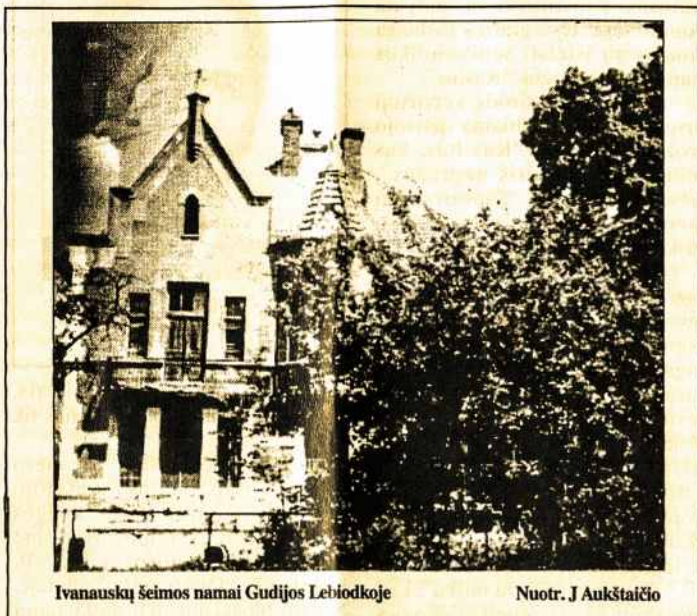
Ž.Tarasevič teigimu, Danijos teisėtvarkos pareigūnai paleido kartu su kontrabanda sulaukytą neįvardytą Lietuvos pilietį: “Jis danų įstatymų nepažeidė, ir jį išleido į Lietuvą”.

“L.r.”

Profesoriaus Ivanausko tėviškėje

Istorijos ir gamtos pamoka Gudijos Lebiodkoje

Ivanauskų šeimos namai Gudijos Lebiodkoje

Nuotr. J. Aukštaičio

Julius AUKŠTAITIS

Aplankyti lietuviškų Pelesos ir Lebiodkos žemių dabartinėje Gudijos teritorijoje išvykome mokslo metų pabaigoje – gegužės 31 d. Į Lebiodką, prof. Tado Ivanausko, įžymaus mokslininko, gamtininko, lietuviybės gairintojo Rytų Lietuvoje tėviškę, mus pakvietė lietuviška Pelesos mokykla.

Vykome senuoju Vilniaus-Krokuvos keliu per Eišiškes. Privažiavus Gudijos sieną, gyva Vilniaus krašto istorija – Birutė Federavičienė pasakojo, kad prof. Tadas Ivanauskas, nepripažindamas lietuviškų etninių žemių atskirimo, išlipdaves iš automobilio ir pėsčias, aplenkdamas sieną žymintįs ženklus, pereinąs ribą, kviesdamas taip pasielti ir jo bendrakeleivius. Šįkart mes negalėjome taip pasielti, nes čia stovi muitinė ir tvora. Teko palaukti maždaug valandą, nors prieš mums buvo vos trys automobiliai. Pelesoje jau vėluojančių mūsų laukė mokytojai, ir moksleiviai. Automobilių vilkstinė pro Vosyliškų pasiekė Lediodką. Didžiulis parkas slepia nuo praeivių gražų, bet apleistą dviejų aukštų mūrinį pastatą, kuriame gyveno Ivanauskų šeima.

1939 m. sovietams okupavus rytines lietuviškas žemes, Ivanauskų sodyboje buvo įsteigtas internatas vaikams su protine negalia, negalintiems savarankiškai gyventi.

Sovietai išniekino Ivanauskų šeimos kapavietę ir palaikus. Statant naujus internato pastatus, Ivanauskų palaikai iš nerūdijančio metalinio karsto buvo išmesti, o karstas gyventojų panaudotas drabužiams skalbti. Buvo išlupti auksiniai dantys, nuimti žiedai. Internato auklėtiniai kaukoles spardydavo kaip kamuolius. Kapavietė sunaikinta, jos vietoje dirbama žemė, ir tik apytikriai galima nustatyti kurioje vietoje ji buvo. Iki 1990 metų Lebiodka buvo uždrausta zona. Čia pakliūti reikėjo specialiausio leidimo, kurį išduodavo partijos komitetas.

Internato vadovybė mus maloniai priėmė. Kadangi diena buvo šilta ir saulėta, istorijos ir gamtos pamoka buvo organizuota sename sodybos sode. Pelesos mokyklos direktorius Vytautas

Bigaila, istorijos mokytoja Antanina Česonienė, moksleiviai Onutė ir Tatjana Ivonytės (gudiškai Ivonis), Ana Alekseiceva, Stanislovas Vaitkūnas, Andrius Selila pasakojo apie Ivanauskų šeimos ir prof. Tado Ivanausko gyvenimą. Nors Ivanauskų šeima kalbėjo prancūziškai, o su vietiniais gyventojais gudiškai ir lenkiškai, tačiau Tado tėvas Leonardas save laikė lietuvių kilmės bajoru, apie tai dažnai primindavo vaikams.

Jaunystėje Tada viliojo Gudų giria, kurią jis išbraidžiojo skersai ir išilgai. Išvykų metu gerai susipažino su giria, jos gyventojais ir papročiais. Girioje sutiko medkirtį, kuris maloniai nukėlė kepurę, bet susikalbėti negalėjo. Tada ir įvyko lemtingas apsisprendimas. Tadas Ivanauskas rašė: „Aš apsisprendžiau

būti lietuviu ir tik lietuviu. Didį garbę priklausyti lietuvių tautai, dar didesnė – kalbėti gražiausiąja pasaulio kalba, kurioje tiek nepakartojamų žodžių, išaugusių iš gėlių, medžių, upių, piliakalnių. Tai Dievo kalba, kuriai lygios nėra ir niekada nebus”.

Prasmingi šie žodžiai, žadinę pavergtų ir užguitų lietuvių dvasią. Moksleiviai įdomiai pasakojo apie profesoriaus gamtotyrimų keliones, vertingus, įdomius jo pastebėjimus. 1901 m. Tadas Ivanauskas dar matė Pelesos ežerą su gausybe vandens lelijų, pilną ungurių. O 1919 m. jo jau nebuvo. Plačių neišbrendamų pelkių irgi nebeliko. Važiuodami matėme šienaujamas pievas ir dirbamus laukus. Buvo prisiminta Ivanauskų įsteigta pirmoji tame krašte lietuviška pradžios mokykla Musteikos kaime 1918 m.

Apie etninės kultūros kraitį kalbėjo Lietuvai pagražinti draugijos centro valdybos

pirmininko pavaduotoja prof. etnologė Angelė Vyšniauskaitė. Posmus iš J. Marcinkevičiaus ir A. Baranausko kūrybos vaizdingai skaitė minėtos draugijos valdybos narys aktorius Tomas Vaisieta. Apie profesorių atsiminimus papasakojo “Gervėčių” klubo pirmininkas Alfonsas Augulis.

Tado Ivanausko netekome 1970 m. birželio 1 d. Gimė 1882 m. gruodžio 16 d. Moksleiviai gerai žinojo profesoriaus turiningo ir įdomaus gyvenimo momentus. Už geras žinias direktorius V. Bigaila moksleiviams įteikė knygas. Ši įdomi istorijos ir gamtos pamoka ilgam išliks Pelesos moksleivių atmintyje.

Direktorius V. Bigaila pareiškė mokyklos pedagogų ir moksleivių pageidavimą Pelesos mokyklą pavadinti Tado Ivanausko vardu. Iš visos širdies linkime, kad šis pageidavimas būtų kuo greičiau įgyvendintas.

Iš Lebiodkos išvykome su prislėgta nuotaika. Apie Ivanauskus šioje sodyboje dar iki šiol tylima.

(Iš “Tėviškės Žiburiai”)

Pelesos – lietuviškos parapijos Gudijoje dainos sambūris, dalyvavęs Gervėčių atlaiduose ir popietinėje programoje mokyklos salėje

Nuotr. J. Aukštaičio

Dar vienas būdas padėti Lietuvai

Jau prabėgo virš aštuonerių metų, kaip Lietuva atgavo nepriklausomybę. Galime džiaugtis ir didžiuliu, kad per pastaruosius aštuonerius metus Australijos lietuviai tiek daug padėjo savo atsigaušančiai Tėvynei. Nešykštėdami aukojo pinigus per draugijas ir pavieniai; dosniai šelpė savo gimines bei bičiulius; rėmė bažnyčių atstatymą; važiavo Lietuvon mokytojauti, globoti nuskriaustų vaikų ar dirbti įvairiose specialybose; ir taip toliau – sunku juk viską išvardinti.

Tačiau yra dar viena nuskriausta sritis, kur verkiama reikia pagalbos. Tai – mūsų užteršta gimtoji kalba. Prieš porą mėnesių Lietuvos Studijų Sambūris Tasmanijos Universitete išleido įdomią knygutę vardu *Nereikalingų Svetimžodžių Rinkiny*. Šiame leidinyje autorius (A. Taškūnas) iš lietuviškos spaudos surinko 1200 skolinių, kurie dabar yra visai nereikalingai naudojami kasdieninėje kalboje. Nereikalingai, nes kiekvienas iš tų 1200 svetimžodžių turi gražius lietuviškus atitikmenis. Pastarieji yra irgi išvardinti knygutėje – iš viso 1600 švartų lietuviškų pakaitalų.

Pirmieji *Rinkinio* egzemplioriai jau pasiekė Lietuvą ir susilaukė didelio pasisekimo. Pasirodo, Lietuvoje irgi yra daug

žmonių, susirūpinusių gimtosios kalbos negalavimais. Anot jų, negana tuščiai kritikuoti sužalotą kalbą; reikia parodyti tikrą kelią, kaip ją išgydyti. *Nereikalingų Svetimžodžių Rinkiny* kaip tik tarnauja šiam tikslui.

Rinkinio leidėjai (Lietuvos Studijų Sambūris Tasmanijos Universitete) gavo aukų iš

Australijos ir JAV lietuvių, kad plačiau išplatinti *Rinkinį* Tėvyneje. Dėka šių aukų, knygutės buvo nemokamai išsiųstos Lietuvos universitetams, laikraščių redakcijoms, žurnalistų sąjungai, žinomiesiems kalbininkams, ir kai kurioms mokykloms. 150 knygutėlių bus parduodamos Lietuvos knygų rinkoje už trečdalį savikainos, idant šį leidinį padaryti prieinamą visiems. Nuostolis bus padengtas iš tų pačių aukų.

Sekantys rėmėjai ligšiol paaukojo po 25 dol. ir po daugiau: 250 dol. dr. A. Stepanas, 200 dol. J. Jodelė; po 100 dol. dr. Z. Brinkis, V. Šeštokienė; po 50 dol. L. Budzinauskas, J. Dambrasienė; 25 dol. A. Raulinaitis.

Šiandien visi, kas kalba lietuviškai, turėtų susirūpinti mūsų kalbos tarša. Pirmas žingsnis: perskaityti *Nereikalingų Svetimžodžių Rinkinį* ir tada nusiųsti jį savo giminėms arba pažįstamiems į Lietuvą. Knygutę gaunama pas leidėjus: LSS, Post Office Box 777, Sandy Bay, Tas. 7006 (Australija). Kaina 7 dol. (su persiuntimu)

Tomas Tamulevičius

“Tėviškės Aidai” yra vienintelis Australijos lietuvių katalikų laikraštis. Visi juos remkime. Iš anksto prisiųskime prenumeratos mokėstį, įrašykime “Tėviškės Aidus” į savo Testamentą. Katalikiška spauda reikalinga visada!

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Šv. Marijos Karalienės šventė kasmet rugpjūčio 22 dieną. Šioje Šv. Marijos šventėje 1991 m. rugpjūčio 22 dieną žlugo Sovietų Sąjunga. Tai švenčiausios Marijos Karalienės dovana!

Lietuva nešusi 50 metų Sovietų Sąjungos jungą, trėmimus į Sibirą, pagaliau iš 15 Sovietų

Hobarte

Hobarte Tautos šventė švęsimė šeštadienį, rugsėjo mėn. 5-tą dieną, 4-tą val. po pietų ponų Šikšnių name, 43 Easton Ave., West Moonah.

Visus Tasmanijoje gyvenančius ar besilankančius lietuvius, su svetimtaučiais draugais ar pažįstamais širdingai kviečiame atvykti. Būsime pavaišinti kava, arbata ir lengvais užkandžiais.

Hobarto Apylinkės Valdyba

Rugpjūtis – katalikiškos spaudos mėnuo Australijoje

Remkime "Tėviškės Aidus", skaitykite, platinkime. Pradėjus antrą pusmetį, dar trečdalis skaitytojų neapsimokėjo prenumeratos. Nedelskime. Kas tik galime – savo auką atsūskime!

ALK Federacijos Valdyba

MONTREALYJE

Šv. Kazimiero parapijos šventovė, klebonija ir finansiniai reikalai stovi ant tvirtos uolos. Liūdniau, jog dauguma parapijiečių yra jau pensininkai ...

Parapijos pastatams, ačiū Dievui, dar nereikia jokių remontų. Tikimės, jog ir ateityje ilgai jų nereikės. Retkarčiais mažas ar didesnius pataisymus atlieka k-to nariai. O jeigu pasitaiko didesnis darbas, jie pasikviečia parapijiečius į talką.

Parapijoje daugiausia darbuojasi ilgametis parapijos k-to narys Antanas Zienka. Jį visuomet matome šventovėje kiekvieną sekmadienį. Jis, kaip koks "gaspadorius", apeina ir apžiūri, ar visur yra reikiama tvarka, o po pamaldų visuomet sutvarko svetainę, jeigu reikia. Jis padeda visuomet klebonui laidotuvėse ir kitomis progomis. Drašiai galima sakyti, jog jam parapijos pastatai yra jo antri namai. Jis eina a.a. Juozo Pazniokaičio ir vinco Micelio pėdomis.

Parapijiečiai yra dėkingi parapijos k-to narei Nijolei Sukienei, ateivei iš Lietuvos, kuri jau ilgas laikas sekmadieniais atlieka Šv. Rašto skaitinius ir patarnauja klebonui prie altoriaus. Janė Benienė jau seniai pamaldų metu tvarko "kasečių" giesmes. Šios dvi moterys visuomet sekmadieniais būna šventovėje savo vietose. Kiti parapijos k-to nariai irgi daug darbuojasi parapijos gerovei, o parengimų dienomis talkina su savo žmonomis. Tai Leonas Simonėlis, Antanas Jonušas, Antanas Mikalajūnas ir Zenonas Valinskas.

Mes negalime pamiršti ir kito didelio parapijos darbininko – klebono kun. dr. F. Jucevičiaus,

Sąjungos respublikų pirmoji atsiskyrė ir pasiskelbė vėl Nepriklausoma Lietuva Vilniuje 1990 m. kovo 11 dieną, pasirašė Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba. Nuo šiol Lietuva Nepriklausoma valstybė!

GRĮŽTANTIEMS Į TĖVYNĘ

Lietuvos seimo ir vyriausybės bei JAV lietuvių bendruomenės pastangomis Vilniuje yra įsteigtas lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras, kuris užsienio lietuviams teiks informacines bei koordinacines paslaugas, plės ryšius su išeivija. Centre bus galima sužinoti viską, kas domina pilietybės atgavimo, sveikatos apsaugos, mokesčių, transporto, muitų, būsto įsigijimo klausimais. Ši įstaiga bus naudinga ir tiems, kurie nori atvykti į Lietuvą padirbėti, atsiųsti vaikus mokytis ar atostogauti. Centro adresas: Vilnius, Gedimino pr. 24. Direktorius Žilvinas Beliauskas.

(ELTA)

Kun. dr. F. Jucevičius

kuris jau ilgas laikas sumaniai ir gan taupiai vadovauja mūsų parapijai. Per šešiolika metų jis su parapijiečių pagalba išmokėjo visą parapijos skolą – 170,000 dol.

Gera! atsimenu, kai prieš keliolika metų buvau parapijos k-to pirmininku. Parapijiečių metiniame susirinkime vienas parapijietis, priešęs prie manęs sako: "Aš norėčiau susirinkime pasiūlyti pakelti klebonui algą už jo didelį darbą, kurį jis atlieka mūsų parapijoje". Aš jam atsakiau, jog tuo reikalu pakelbėsiu su klebonu. Tą ir padariau. Tai išgirdęs klebonas pakeltu balsu atsakė: "Kazy, man pilnai užtenka gaunamos algos. Pirmoje vietoje man rūpi parapijos skolų išmokėjimas, o ne mano atlyginimas". Ar tai nebuvo pats gražiausias klebono atsakymas, kokį galėjo duoti.

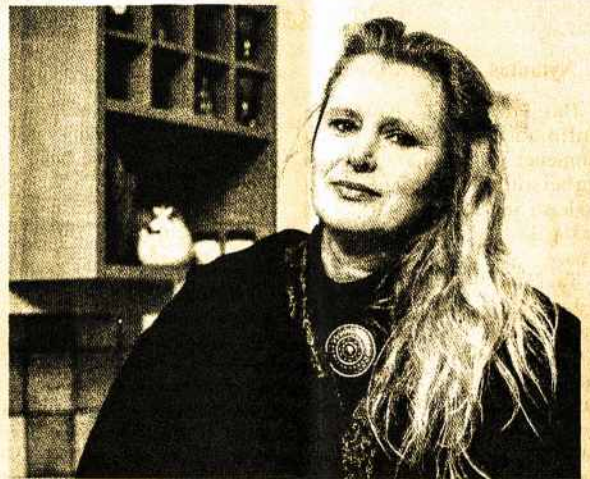
Dar ir šiandien klebonas nesijaučia nuvargęs, nors jau yra pradėjęs pensininko amžių. Tebėra pilnas jaunatvės energijos, nors sugrįžęs į šią parapiją po pertraukos ketverius metus neturėjo atostogų.

Atsimenu, kai po devynerių metų pertraukos kun. F. Jucevičius

(Nukelta į 8-tą psl.)

"Ateities Veidai"

Lietuvė menininkė laikraščio dėmesio centre

Audrone Berzanskas

Liepos 25-31d. "Herald Sun – Home Magazine" dėmesį patraukė patalpinta Melbourne Lietuvių Klubo v-bos nario, velionio, Benedikto Beržansko ir jo žmonos Onutės, dukters Audronės gana didelė nuotrauka. Šalia Audronės nuotraukos, ant viso puslapio, jos skulptūrų nuotraukos su ilgu aprašymu.

"Herald Sun" patalpinto aprašymo autorė Natasha Parera. Fotografijos – Chris Groenhout.

Autorė rašo: "Veido išraiškos gali daug apie žmones pasakyti – ar jie laimingi, ar nuliūdę, susirūpinę, pikti, sumišę ar patenkinti. Ir, kad be abejo visi girdėjome seną posakį apie akis, esančias sielos veidrodžiu.

Suprasdami tą, galime įvertinti kodėl Audronė Beržanskas taip daug laiko skiria savo figūrinių skulptūrų veidams. Jai charakteris ir išraiška ant veido, diktuoja likusį piešinio eskiza. Ir jie dažnai atspindi žmones, kuriuos ji buvo sutikusi kartais net prieš daugelį metų.

Neseniai ji pritaikė savo darbui jungimą ir praktiškas formas – taigi gimė kandelabrą (žvakidę). Anksčiau pagrindinis jos darbo dėmesys buvo atkreiptas į architektūrą ir figūratyvinį – skulptūrinį darbą, bet jos angelo yra labiausiai dekoratyvi skulptūrinė forma.

Žvakidė yra drąsi ir pasitikinti ir, pagal Audronę, priduoja sudėtinę misterijos dalį namui.

Audronė baigusi metus smulkiosios dailės Bakalauro laipsnio Tasmanijos universitete. Po to praleido metus Lietuvoje, kur ji toliau studijavo Vilniaus Meno Akademijoje. Ji taip pat dalyvavo archeologijos iškasenose Vilniuje, kas turėjo didelę įtaką jos darbo dvasiniam įkvėpimui, net įtaką į kryptį, kurią ji pasirinko.

Audronės žvakidės turi gotišką linkmę, primenanti viduramžių ir Renesanso periodą. Ji taip pat remiasi savo paveldu, kuri siekia 13-tą šimtmetį.

Audronę įkvepia Arthūrijos legendos ir spalvų turtingumas, kurios paprastai, priskiriamos šitam laikotarpiui. Dažnai tamsia mėlynos ir raudonos jos darbo spalvos, padengtos metaliniais tonais, aukso ar bronzos – yra šitos įtakos pavyzdys. Audronė sako, kad spalvos turtingumo pasigendama šiandien mūsų gyvenime.

Kiekvienas dalykas yra nuspalvinamas ranka, bet ne glazuruotas, nes Audronė tiki, kad

Išsireikšimais diktuojama kūrybai

tas paslėptų daikto charakterį.

Gaminių padailinimui ji naudoja įvairius tirpiklius – vario, lakštinio aukso, plunksnas ar raiškčius, juosteles ir Romėnų monetas, kurias ji surinko bekeliaudama. Audronė tiki, kad dekoratyviniai papuošimai įprasmina ir tvirtumą.

Kiekvieną dalyką, Audronė dirba iš gabalo molio. Stebėjau ją kartą tą darant. Formuodama kūną, ji volioja molį rankoje tol, kol gabalo pavidalas atsiekta. Tada ji pradeda žaisti su ryškumu, glamonėjant molį kol ji pajaučia charakterį. Ji neplanuoja gabalus, jie tik tampa, - ji sako.

Audronės Beržanskas darbai buvo rodomi Art Affairs galerijoje, Carltone, rugpjūčio 1 iki 12-tos dienos.

Audronės žvakidės išimtinai yra parduodamos per Urban Berlin, 246 Johnston Street, Fitzroy. Mažų gabalų kainos prasideda nuo 50 dol.

Al.Baltrukonienė

Glaudūs spalvų bendravimai

Karaliaučiaus sritis – grėsmės šaltinis

Fatalinė amerikiečių klaida – pavedimas Rusijai valdyti Karaliaučių

Vytautas ŠEŠTOKAS

Baigiantis Antrajam pasauliniam karui ir rusų kariuomenei užėmus Karaliaučiaus miestą bei sritį, Vakarų sąjungininkai sutiko leisti Sovietų Sąjungai valdyti šį kraštą iki bus pasirašyta taikos sutartis.

Tačiau Sovietų Sąjunga, matydama šios srities ateities strateginę ir politinę naudą, net nesirengė ir negalvojo po karo grąžinti šią sritį tikriesiems savininkams.

Vakarų politikai net negalvojo panaudoti griežtesnį žodį prieš tuometinę Sovietų sąjungą, nes tuo metu ji buvo didžiausia vakariečių draugė.

Dėl tokio patvarkymo branduoliniai Rusijos ginklai atsidūrė prie Lietuvos sienos.

Karaliaučius yra rakštis Lietuvos akyse. Per Lietuvos teritoriją ir ateityje neišvengiamai vyks kariniai Rusijos transportai.

Lietuvos įstojimas į ŠAS (NATO) irgi bus kliudomas, nes Rusija jau dabar pabrėžia, kad Rusijos kariuomenės skaičius Karaliaučiaus srityje yra tiesioginiai susijęs su Baltijos šalių pozicija ŠAS rėmuose. Kitaip sakant, jeigu Baltijos šalys norės tapti ŠAS narėmis, Kremlius "imsis atitinkamų priemonių".

Atsakymas į ŠAS plėtrą

Birželio pradžioje Rusija pradėjo perginkluoti Karaliaučiaus krašte dislokuotus priešlėktuvinės gynybos padalinius. Baltijos laivyno Molodečno brigados aštuntas divizionas, pridengiantis Karaliaučiaus sritį iš oro, gavo mobiliųjų zenitinių raketų komplektą S-300 PS. Kaip laikraščiu "Ruskij Telegraf" pranešė Baltijos laivyno štabas, iki 1998 metų pabaigos šiais kompleksais bus apginkluoti ir kiti Molodečno brigados divizionai. Tada Karaliaučiaus kraštas bus "vienas iš stipriausių Rusijos priešlėktuvinės gynybos rajonų".

Tokius Maskvos veiksmus reikia laikyti atsakymu į ŠAS plėtrą.

MONTREALYJE

(Atkelta iš 7-to psl.)

sugrįžęs pas mus savo pamokslu pasakė: "Aš niekuomet nebuvau pamiršęs Šv. Kazimiero parapijos ir jos parapijiečių". Pastarųjų akyse matėsi džiaugsmo ašaros, nes atrodė klebonas grįžo į tėviškę. Antras jaudinantis momentas buvo, kai baigęs Mišias klebonas kun. dr. F. Jucevičius ėjo per šventovę sveikindamasis su savo parapijiečiais. Ir vėl džiaugsmo ašaros...

Mes dar ir šiandien atsimeiname prel. dr. Pr. Gaidos žodžius, kuris juos pasakė prieš keliolika metų mūsų šventovėje pamokslu Kanados lietuvių dienų proga: "Šv. Kazimiero parapija yra pirmoji lietuvių parapija Kanadoje. Tai lyg Kanados lietuvių vynuogynas". Šių žodžių neužmiršime.

Kun. K. Ambrasas iš T.Ž.

Kremlius seniai grasina, kad bus priverstas imtis "atsakomųjų gynybos pobūdžio veiksmų".

1997 metų pabaigoje Karaliaučiaus srityje buvo sudaryta vadinamoji karinė gynybinė grupuotė. Buvo skelbiama: ji turi ginti regioną iš jūros, oro ir sausumos. Į grupuotę įeina dalis rusų Baltijos karinio laivyno, II-osios gvardijos armijos pakrantės ir sausumos bei oro laivyno daliniai. Tiesa, kaip rašo "Ruskij Telegraf", gynybos ministerija iki šiol nežino, kokio dydžio bus ta grupuotė. Galima būtų teigti, kad kariškiai senu įpratimu nenori išduoti savo šalies gyventojams Vakarams žinomos paslapties, tačiau šį kartą tai veikia ne karinio, o politinio pobūdžio problema.

Vienai sako – kitaip daro

Tiesa, 1997 m. gruodžio 2 d. Rusijos prezidentas Borisas Jelcinas Stockholme pareiškė: iki 1999 m. sausio 1 d. sausumos ir jūros grupuotės Rusijos šiaurės vakaruose bus sumažintos 40 proc. Tačiau viena sako rusijos prezidentas, o visai kita daro Rusijos kariškiai. Pasak jų, Vakarai neatsiliepė į tokį Maskvos žingsnį, todėl net jei armija bus mažinama, Karaliaučiaus sritis turi būti patikimai ginama. Pirmą kartą apie tai gegužės pabaigoje prašneko Gynybos ministerijos tarptautinio karinio bendradarbiavimo vyriausias valdybos viršininkas generolas pulkininkas Leonidas Ivanovas. Jis pareiškė: Rusija anaipol nesusitaikė su ŠAS plėtra ir, jeigu Baltijos valstybės vis dėlto taps kandidatėmis į ŠAS nares, Maskvos reakcija bus griežta. Ne tik gali būti padidinta Karaliaučiaus srityje dislokuota kariuomenė – Rusija gali atsisakyti kai kurių įsipareigojimų "dėl taktinių branduolinių ginklų". Kitaip tariant, į Karaliaučiaus kraštą bus grąžinti branduoliniai užtaisai.

Kariniai specialistai atkreipia dėmesį į tai, kad dabar priešlėktuvinės gynybos daliniai išformuojami beveik visoje Rusijoje. Išimtis – tik tie daliniai, kurie priedengia iš oro branduolinių ginklų nešėjų (lėktuvų ir raketų) dislokavimo vietas bei branduolinių ginklų sandėlius. Tiesa, Rusijos karinio jūrų laivyno vyriausias admirolas Vladimir Kuzojedov neseniai paaiškino, kad dabar rusų Baltijos laivynas turi ginklų, kuriems tinka branduoliniai šaudmenys, tačiau tokių šaudmenų dar neturi. Branduolinės galvutės esą laikomos specialiuose sandėliuose ir į Baltijos laivyno bazes gali būti atgabentos tik "iškilus pavojui": jeigu labai paastrėtų tarptautinė būklė.

"Ruskij Telegraf" teigia, kad Maskva pasirengusi atsisakyti minėto principo. Gynybos ministerija esą susirūpinusi, kad visi kariniai kroviniai Karaliaučiaus krašte dislokuotai kariuomenės grupuotei gabunami per Lietuvą, taigi "iškilus pavojui" to daryti nebebus galima (Lietuva uždraus karinį tranzitą). Todėl Maskva veikiausiai nuspręs grąžinti į Karaliaučiaus kraštą taktinius branduolinius ginklus. Traukiniai su šiais ginklais irgi važiuos per Lietuvą.

Geros valios žaidynėse Niujorke Lietuvos rinktinė iškovojo trečiąją vietą

Lietuvos krepšinio rinktinė Niujorke už trečiąją vietą gavo 50 tūkstančių dolerių

Prizams skirti milijonai

Į Niujorke vykusias Geros valios žaidynės priviliota daug pasaulio sporto žvaigždžių. Rengėjams tai pavyko padaryti skyrus varžybų prizų fondui 5 milijonus JAV dolerių.

Žaidynių organizavimo, delegacijų apgyvendinimo, maisto, kelionių ir kitoms išlaidoms iš viso buvo išleista apie 200 milijonų dolerių.

Geros valios žaidynėse pasirodymus jau baigė Lietuvos atstovai: vyrų krepšinio rinktinė, taip pat šuolininkė į aukštį Nelė Žilinskienė bei septynkovinė Remigija Nazarovienė.

Krepšinininkai iškovojo trečiąją vietą, abi lengvaatletės savo rungtyse buvo ketvirtos. Visiems sportininkams iš Lietuvos irgi teko pinigines premijos.

Brangi kiekviena pergalė

Lietuvos krepšinio rinktinė laimėjo 50 tūkstančių dolerių.

Nusileidę lietuviams dvikovoje dėl trečiosios vietos

Belieka klausimas; ar šiuo atveju karinė Lietuvos vadovybė laikysis Lietuvos teritorijos nepažeidžiamumo principo, ar į tą visa dėl Rusijos baimės žiūrės pro pirštus?

(Iš "Tėviškės Žiburiai")

Puerto Riko krepšinininkai prarado 15 tūkstančių dolerių – puertorikiečiams buvo išmokėta 35 tūkstančiai.

Geros valios žaidynių krepšinio turnyro nugalėtoja JAV ekipa laimėjo 100 tūkst. dolerių. Finalo dalyviams australams teko 75 tūkst. dolerių.

Jaunimas tapo čempionais

Geros valios žaidynių rungtynėse dėl trečiosios vietos Lietuvos rinktinė 119:75 (55:36) sutriuškino praėjusio turnyro laureatus Puerto Riko krepšinininkus ir laimėjo bronzos medalius.

Pusšimtį taškų šio mačo nugalėtojams pelnė Saulius Štombergas (28) ir Dainius Adomaitis (22).

Pagrindiniame finale JAV studentų komanda po pratęsimo 93:85 (40:40, 79:79) įveikė Australijos rinktinę.

Nugalėtojų ekipoje rezultatyviausias buvo Andre Milleris (27 taškai).

Australams Shane'as Healas pelnė 38 taškus (pataikė 8 iš 16 tritaškių), Andrew Gaze'as – 25. Finalo dvikovai teisėjavo lietuvis Romualdas Brazauskas.

JAV rinktinėi atstovavo aukštųjų mokyklų studentai, kurių amžius svyravo nuo 18 iki 21 metų.

"L.r."

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16-18 EAST TERRACE, BANKSTOWNE. (TEL. 9708 1414)

KLUBO VALANDOS

Pirmd., trečiad., 5 v.v. - 10.30 v.v.

ANTRADIENIAIS KLUBAS UŽDARYTAS

Ketvirtadieniais 5 v.v. - 11.00 v.v.

Penktadieniais 5 v.v. - 12.00 v.v.

Šeštadieniais 12 val. - 1.00 val. nakties

Sekmdieniais 12 val. - 10.00 v.v.

VALGYKLA VEIKIA:

Penktadieniais 6 val. - 8.00 v.v.

Sekmdieniais 12.30v. p.p. - 7 v.v.

ŠVEDIŠKAS STALAS. SMORGASBORD.

Šeštadieniais 12 val. - 2 v. p.p.

Ir 6 v.v. - 8 v.v.

Šeimos šventės, gimtadieniai ar kas panašaus. Kodėl ne Lietuvių Namuose?

Kodėl nepasiteirauti?

Skambinkite 9708 1414.